

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΕΤ

κ. ΤΑΚΗ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ

Αθήνα 8 / 7 / 2008

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι βουλευτές,
Επιθυμούμε να σας ευχαριστήσουμε για τη συνάντηση σήμερα, που επιδιώχθηκε προκειμένου να σας παρουσιάσουμε τεκμηριωμένα στοιχεία για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, τον δυναμικότερο ίσως κλάδο της ελληνικής οικονομίας. Επιθυμούμε δε να εγκαινιάσουμε την απαρχή ενός διαρκούς γόνιμου διαλόγου στο θεσμικό αυτό επίπεδο.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας, όπως γνωρίζετε, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα υπέστη σταδιακά μεν, αλλά και με πλήρη αποτελεσματικότητα, ένα ριζικό μετασχηματισμό. Ειδικότερα:

- καταργήθηκαν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, καθώς και όλοι οι διοικητικοί περιορισμοί στη λειτουργία του,
- έπαψαν να υφίστανται οι τράπεζες ειδικού σκοπού και ιδιωτικοποιήθηκαν οι δημοσίου χαρακτήρα τράπεζες,
- έπαψε η νομισματική χρηματοδότηση των ελλειμμάτων του Ελληνικού Δημοσίου και η υποχρέωση των τραπεζών να επενδύουν υποχρεωτικά σε τίτλους του,
- επετράπη στις τράπεζες να παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, και
- απελευθερώθηκε πλήρως η καταναλωτική πίστη.

Αποτέλεσμα ήταν η προσαρμογή της χώρας μας στις συνθήκες λειτουργίας του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, κυρίως από το 1993,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

καθώς και της προετοιμασίας για την ένταξη της χώρας στην ευρωζώνη, το 2001. Το εγχείρημα ήταν κυρίως νομοθετικό και η επιτυχία του απόλυτη.

Οι ελληνικές τράπεζες ανταποκρίθηκαν με απόλυτη επιτυχία στην πρόκληση αυτής της απελευθέρωσης, η οποία είχε, μεταξύ άλλων παραγόντων, ως αποτέλεσμα και την αναβάθμιση της χώρας μας στην κατηγορία των οικονομικά αναπτυγμένων. Μέσα από μια σειρά εξαγορών και συγχωνεύσεων, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, δημιουργήθηκαν ισχυροί τραπεζικοί όμιλοι, οι οποίοι λειτουργούν πλέον με:

- όρους οικονομίας της αγοράς,
- στόχο τη μεγιστοποίηση των αποδόσεων για τους μετόχους τους – πάντοτε κάτω από τους όρους που θέτει το πλαίσιο της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης, οι απαιτήσεις για εταιρική κοινωνική ευθύνη, και η ανάγκη διασφάλισης ομαλών εργασιακών σχέσεων – και
- στήριξη στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Το εύρος των παρεχόμενων τραπεζικών υπηρεσιών και η αποδοτικότητα του κλάδου:

- βελτίωσαν τον όγκο των συναλλαγών και την παραγωγικότητα, και
- μείωσαν δραστικά τα επιτόκια δανεισμού.

Επίσης, το ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο για τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, για μετοχικούς και ομολογιακούς τίτλους, εξελίχθηκε σημαντικά.

Ταυτόχρονα, οι ελληνικές τράπεζες διεθνοποιήθηκαν:

- Ως αποτέλεσμα της δυναμικής τους ανάπτυξης έτυχαν της προσοχής ξένων θεσμικών επενδυτών και σήμερα σημαντικό ποσοστό των μετοχών των περισσότερων από αυτές κατέχεται από ξένους επενδυτές, ιδιώτες και θεσμικούς, ενώ δύο σημαντικού μεγέθους τράπεζες που τελούσαν υπό τον έλεγχο του Ελληνικού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Δημοσίου εντάχθηκαν σε μεγάλους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς ομίλους, ως θυγατρικές τους επιχειρήσεις.

- Ανέπτυξαν, και συνεχίζουν να αναπτύσσουν περαιτέρω, ένα ευρύ δίκτυο θυγατρικών και υποκαταστημάτων σε όλες τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης, την Τουρκία, την Αίγυπτο, και πρόσφατα και σε χώρες της Βορειο-ανατολικής Ευρώπης, αυξάνοντας το μέγεθός τους, το εύρος των δραστηριοτήτων τους, διασφαλίζοντας τη διαφοροποίηση των κινδύνων του χαρτοφυλακίου τους και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της οικονομίας και των εν λόγω χωρών.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι οι ελληνικές τράπεζες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, λειτουργούν σε ένα ιδιαίτερα αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο μέσω του οποίου επιδιώκεται, και έχει πράγματι διασφαλιστεί:

- η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- η καλύτερη δυνατή εταιρική διακυβέρνηση των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,
- η σταθερότητα και αποτελεσματικότητα των κεφαλαιαγορών,
- η αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών,
- η προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθώς και
- η πρόληψη και καταστολή των οικονομικών εγκλημάτων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Σημειώνεται ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι από τα αυστηρότερα που ισχύουν για επιχειρήσεις στις οικονομίες της αγοράς και διαμορφώθηκε και συνεχίζει να διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού δικαίου, το οποίο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ενσωματώνεται μέσα από το νομοθετικό έργο, καθώς και των βέλτιστων πρακτικών που ισχύουν διεθνώς.

Η υπαγωγή του κλάδου σε αυτό το ρυθμιστικό πλαίσιο έχει ως αποτέλεσμα εκτός από την υπαγωγή των τραπεζών:

- στη «γενική εποπτεία» (όπως όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες επιχειρήσεων), για θέματα ελεύθερου ανταγωνισμού, προστασίας προσωπικών δεδομένων και ελέγχου των επικοινωνιών, αυτές να υπόκεινται ταυτόχρονα και
- στην «ειδική εποπτεία»:
  1. της Τράπεζας της Ελλάδος ως προς τη διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, της αποτελεσματικότητας των συστημάτων πληρωμών και της διαφάνειας των συναλλαγών με την πελατεία τους,
  2. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τόσο κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών όσο και σε σχέση με την ιδιότητά τους ως εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρειών,
  3. της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, ως προς την εφαρμογή των διατάξεων για την αδειοδοσία και προληπτική εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών,
  4. της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ως προς την εφαρμογή της συναφούς νομοθεσίας, και
  5. της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης, αναφορικά με την εφαρμογή της πλειοψηφίας των διατάξεων του δικαίου της προστασίας του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Με τη μελέτη που σας εγχειρίζεται, η οποία είναι δομημένη σε 3 ενότητες, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών επιδιώκει να αναδείξει, συνοπτικά μεν αλλά με πλήρη τεκμηρίωση και την προσήκουσα ανάλυση:

- τους όρους λειτουργίας του σύγχρονου ελληνικού τραπεζικού συστήματος,
- το επίπεδο των επιτοκίων με ειδική αναφορά στους παράγοντες διαμόρφωσής του, καθώς και
- την ευρύτερη σημαντική συμβολή που έχει η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και στην ενίσχυση της ελληνικής κοινωνίας.

A. Οι όροι λειτουργίας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

1. Η σύνθεση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και οι συνθήκες ανταγωνισμού σε αυτό

Μεταξύ των 64 τραπεζών που σήμερα δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα αναπτύσσεται εντονότατος ανταγωνισμός για τη διατήρηση της υφιστάμενης και τη διεκδίκηση νέας πελατείας με κυρίαρχο στοιχείο την τιμολόγηση των υπηρεσιών. Έτσι οι τράπεζες στη χώρα μας αναδεικνύονται ως οι μεγαλύτερες και οι πλέον ανταγωνιστικές μεταξύ τους επιχειρήσεις.

Ο βαθμός συγκέντρωσης σύμφωνα και με τους δύο διεθνώς αποδεκτούς τρόπους μέτρησής του για τις ελληνικές τράπεζες είναι χαμηλός έως μέτριος και κυμαίνεται γύρω στο 66%. Υψηλότερος μεν του αντίστοιχου δείκτη συγκέντρωσης των διεθνών χρηματοπιστωτικών κέντρων, όπως του Ηνωμένου Βασιλείου και του Λουξεμβούργου, πολύ πιο βελτιωμένος όμως από την Ολλανδία, το Βέλγιο, την

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Φινλανδία, την Πορτογαλία και άλλες χώρες, στις περισσότερες εκ των οποίων ο βαθμός συγκέντρωσης υπερβαίνει το 80 - 85%.

2. Τραπεζικό σύστημα και ΑΕΠ, κεφαλαιοποίηση, μετοχολόγιο τραπεζών και ξένες άμεσες επενδύσεις στις ελληνικές τράπεζες

- Η άμεση μόνο συμβολή του τραπεζικού συστήματος στο ΑΕΠ της χώρας υπερβαίνει το 4% (το 2003 ήταν 3,6%). Στο ποσοστό αυτό δεν συνυπολογίζονται τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που έχει για όλους τους λοιπούς τομείς της οικονομίας ο ρόλος των τραπεζών.
- Η κεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών είναι το **35,2%** της συνολικής κεφαλαιοποίησης στο ΧΑ και ανέρχεται στα **45 δισ.** ευρώ.
- Η ικανή προοπτική κερδοφορίας, η εντονότατη διασπορά και η ενισχυμένη καθημερινή διαπραγματευσιμότητα προσελκύει σε αυτούς έλληνες και ξένους, ιδιώτες και θεσμικούς, επενδυτές, ασφαλιστικά ταμεία και φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Το **72% (2,7 δισ. ευρώ)** των ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα, κατά το 2006, έγινε στον χρηματοπιστωτικό κλάδο από τους ομίλους Credit Agricole και AXA.

3. Διεθνής δραστηριότητα των ελληνικών τραπεζών

Η παρουσία των ελληνικών τραπεζών εκτός Ελλάδος σε όρους καταστημάτων και προσωπικού (3.000 καταστήματα και 42.000 άμεσα απασχολούμενοι) σε Αίγυπτο, Αλβανία, Βουλγαρία, Κύπρο, Ουκρανία, ΠΓΔΜ, Πολωνία, Ρουμανία, Σερβία και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Τουρκία είναι πλέον σχεδόν ισοδύναμη με την παρουσία τους στην Ελλάδα.

Αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στο κεφάλαιο 3 της ενότητας Α της μελέτης.

4. Δανεισμός νοικοκυριών

Σύμφωνα και με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η χώρα μας έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά (86%) λόγω συνολικών πιστώσεων προς το ΑΕΠ, έναντι 230% στην Ιρλανδία, 200% στη Δανία, 164% στην Ισπανία, 162% στο Ηνωμένο Βασίλειο και 148% στην Πορτογαλία. Ο μέσος όρος των 25 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 132%, της ευρωζώνης 129%, ενώ τέλος το χαμηλότερο ποσοστό είναι αυτό της Φινλανδίας που ανέρχεται στο 79%.

Ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων της ίδιας κατηγορίας:

- στην καταναλωτική πίστη μειώθηκε τα δύο τελευταία χρόνια σχεδόν κατά μια ποσοστιαία μονάδα ετησίως και το 2007 διαμορφώθηκε στο 6,0%, και
- στη στεγαστική πίστη διατηρείται την τελευταία τριετία περίπου σταθερό στο 3,6%, γεγονότα που αποδεικνύουν την άσκηση συντηρητικότερης πολιτικής δανεισμού από τις τράπεζες με αποτέλεσμα τη σταδιακή βελτίωση του χαρτοφυλακίου δανείων προς τα νοικοκυριά.

Ενδεικτικά αναφέρεται πως σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία έχει και την αποκλειστική αρμοδιότητα παρακολούθησης θεμάτων σχετικών με το ύψος του δανεισμού των ελληνικών νοικοκυριών, τον Ιούνιο του 2007:

- 4,6 στις 10 αιτήσεις χορήγησης πιστωτικής κάρτας και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

- 4,4 στις 10 αιτήσεις χορήγησης καταναλωτικών δανείων χωρίς εγγύηση απορρίπτονταν από τις τράπεζες.

Από μια άλλη θεώρηση, ο περιορισμός των δανείων σε καθυστέρηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα νοικοκυριά δεν φαίνεται να είναι «υπερχρεωμένα», αφού κατάφεραν να απορροφήσουν, χωρίς εμφανή δυσκολία, τις αυξήσεις επιτοκίων των τριών τελευταίων ετών (κατά 1,75%). Εάν τα νοικοκυριά ήταν «υπερχρεωμένα», όπως με έμφαση υποστηρίζεται, λογική θα ήταν αύξηση και όχι συρρίκνωση του ποσοστού των δανείων σε καθυστέρηση πολύ περισσότερο δε όταν αυξάνονται τόσο τα υπόλοιπα (2007: 23,2%, 2006 26,7%) όσο και η πελατειακή βάση.

Άλλωστε αυτό επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα επαναλαμβανόμενων, από το 2002, ερευνών της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και από εντελώς πρόσφατη έρευνα κοινού που πραγματοποιήθηκε και παρουσιάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Σύμφωνα με την έρευνα της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή, το 76% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι δεν δυσκολεύονται για την αποπληρωμή του δανείου τους, ενώ το ποσοστό αυτών που επίσης δεν δυσκολεύονται να αποπληρώσουν την πιστωτική τους κάρτα είναι ακόμα μεγαλύτερο και ανέρχεται στο 87%.

Σε κάθε, όμως, περίπτωση, οι δείκτες αποδοτικότητας, κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών διατηρούνται σε επίπεδο που συνεχίζει να παρέχει το απαιτούμενο περιθώριο για τη διασφάλιση της σταθερότητάς του και τη δυνατότητα απορρόφησης των οποιωνδήποτε κραδασμών. Οι επισημάνσεις δε αυτές έχουν ήδη γίνει τόσο από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, που παρακολουθεί στενά την πορεία της οικονομίας εν γένει αλλά και ειδικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

5. Η συνεισφορά των τραπεζών στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων την τελευταία τριετία αυξήθηκε πάνω από 50% ωστόσο, κάθε επιχείρηση δανείζεται αναλογικά λιγότερα από την αντίστοιχη σε άλλα κράτη μέλη της ευρωζώνης.

Στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), όπως και στις μεγαλύτερες, οι ελληνικές τράπεζες προσφέρουν σήμερα μια μεγάλη ποικιλία χρηματοδοτικών προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, συμβάλλοντας αποφασιστικά σε όλες τις επιχειρηματικές λειτουργίες τους.

Οι τράπεζες στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ αξιολόγησαν περισσότερες από 50.000 επιχειρήσεις από τις οποίες αναμένεται να ενισχυθούν περίπου 28.000 και να υλοποιηθούν επενδύσεις 3,8 δισ. ευρώ και μετά δε απ' αυτό οι τράπεζες εύλογα αναμένουν τη συνέχιση της συνεργασίας με το ελληνικό Δημόσιο για τη διάθεση και των κονδυλίων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς/ΕΣΠΑ (Δ' ΚΠΣ).

6. Βασικοί οικονομικοί δείκτες των ελληνικών τραπεζών: αποδοτικότητα, κερδοφορία και λόγος δανείων προς καταθέσεις

Οι δείκτες **αποδοτικότητα** ενεργητικού (ROA) και ιδίων κεφαλαίων (ROE) παρουσίασαν, μετά από φόρους, αύξηση τόσο σε επίπεδο τραπεζών όσο και σε επίπεδο ομίλων.

Τα κέρδη (μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας) έναντι του προηγούμενου έτους, το 2007 αυξήθηκαν κατά:

- 46,1% για τις τράπεζες, και
- 55,0% για τους ομίλους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Από αυτά:

- 50%-55%, σύμφωνα με την πάγια πρακτική των τραπεζών, αναμένεται να επανεπενδυθεί στην Ελλάδα, ενώ
- ένα σημαντικό τμήμα τους θα ενισχύσει την παρουσία των ελληνικών τραπεζών στην ευρύτερη περιοχή δραστηριοποίησής τους συμβάλλοντας στην ανάδειξη της Ελλάδας σε μητροπολιτικό χρηματοπιστωτικό κέντρο της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής.

Επισημαίνεται, όμως, ότι σημαντικό μέρος της κερδοφορίας δεν είναι οργανική, αλλά προέρχεται από χρηματοοικονομικές πράξεις και έκτακτα, μη επαναλαμβανόμενα, έσοδα.

Οι **προβλέψεις** για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου που διατηρούν οι ελληνικές τράπεζες είναι διπλάσιες των προβλέψεων αντίστοιχων ομίλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχοντας έτσι, όπως είναι αυτονόητο, διπλάσια εξασφάλιση στους μετόχους και στους καταθέτες τους.

Το **καθαρό περιθώριο επιτοκίου**, ενώ παρέμεινε αμετάβλητο σε επίπεδο ομίλων (2007 και 2006: 3%) και παρά την υψηλή κερδοφορία, μειώθηκε περαιτέρω σε επίπεδο τραπεζών (2007: 2,5%, 2006: 2,7%), αντανακλώντας:

- τόσο τις αυξημένες συνθήκες ανταγωνισμού στην εγχώρια αγορά όσο και
- την αυξημένη χρήση των λογαριασμών προθεσμιακών καταθέσεων από τους πελάτες των τραπεζών, καθώς οι λογαριασμοί αυτοί προσφέρουν σημαντικά υψηλότερο επιτόκιο από τις απλές καταθέσεις ταμιευτηρίου.

Σε ό,τι αφορά τον **λόγο δανείων προς καταθέσεις** (προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις), κυρίες και κύριοι βουλευτές για την οικονομία του χρόνου σας και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

επειδή αντιλαμβάνομαι ότι η διαρκής παράθεση αριθμών και ποσοστών σε μια προφορική ομιλία δημιουργεί κόπωση θα αρκεστώ στην παρατήρηση ότι: η Ελλάδα, μαζί με την Κύπρο, το Λουξεμβούργο και την Μάλτα είναι τα μοναδικά κράτη μέλη της ευρωζώνης με θετικό ισοζύγιο καταθέσεων προς χορηγήσεις και αυτό κυρίες και κύριοι βουλευτές είναι η θετική και όχι η αρνητική εξαίρεση. Ακούγεται βέβαια και αναπαράγεται ότι οι καταθέσεις στην Ελλάδα σχεδόν δεν υπάρχουν, αλλά τα στοιχεία, για όσους χρησιμοποιούν το επιχείρημα αυτό, τους διαψεύδουν κατηγορηματικά.

B. Ειδικά: Επίπεδο επιτοκίων και παράγοντες διαμόρφωσής τους

1. Επίπεδο επιτοκίων: Τι ισχύει σήμερα στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης

Η σύγκλιση των ονομαστικών τραπεζικών επιτοκίων δανεισμού ανάμεσα στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης είναι τα τελευταία χρόνια διαρκής. Αυτό κατέστη εφικτό λόγω ιδίως:

- της συνεχούς ενίσχυσης του ανταγωνισμού στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, και
- της ανάπτυξης από τις τράπεζες πιο αποτελεσματικών μεθόδων υπολογισμού και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

και καταλαμβάνει, με στοιχεία Νοεμβρίου 2007, όλες τις κατηγορίες χορηγήσεων, δηλαδή:

- την επιχειρηματική πίστη, η οποία αντιστοιχούσε, στο 53,4% των συνολικών πιστώσεων,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

- την καταναλωτική πίστη, συμπεριλαμβανομένων και των τιτλοποιημένων καταναλωτικών δανείων στο 15,1% των συνολικών πιστώσεων), και
- τη στεγαστική πίστη, συμπεριλαμβανομένων και των τιτλοποιημένων στεγαστικών δανείων στο 31,5% των συνολικών πιστώσεων. **Ειδικά για τη συγκεκριμένη κατηγορία στην Ελλάδα ισχύουν τα χαμηλότερα επιτόκια από όλα τα κράτη μέλη της ευρωζώνης.**

Η διαφορά ανάμεσα στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης όσον αφορά τα ονομαστικά τραπεζικά επιτόκια δανεισμού προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις, για όλες τις κατηγορίες νέων δανείων, κυμαίνεται:

- από 0,36 έως 0,73 στην επιχειρηματική πίστη,
- 1,26 στην καταναλωτική πίστη, και
- από MEION 0,71% έως MEION 0,51% στη στεγαστική πίστη.

Με δεδομένη την κατά το 1% προς τα άνω απόκλιση του εγχώριου πληθωρισμού από το μέσο όρο της ευρωζώνης, τα παραπάνω ποσοστά, στο σύνολό τους, αν αποπληθωριστούν, διαμορφώνονται από MEION 1,71 έως +0,26%, δηλαδή από αρκούντως αρνητικά ως οριακά θετικά.

Επίσης, εν αντιθέσει με όσα διαρκώς αναφέρονται, **τα ονομαστικά επιτόκια στην Ελλάδα δεν είναι σε καμία κατηγορία δανεισμού τα μεγαλύτερα στην ευρωζώνη** (τα ακριβότερα επιτόκια παρατηρούνται ενδεικτικά σε Αυστρία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβενία). Ειδικά δε στη στεγαστική πίστη τα ελληνικά νοικοκυριά απολάμβαναν, όπως προανέφερα, τον Ιανουάριο του 2008, τα χαμηλότερα επιτόκια μεταξύ των κρατών μελών της ευρωζώνης.

Σε ό,τι αφορά τα επιτόκια των πιστωτικών καρτών, αυτά σε όλες τις χώρες είναι τα υψηλότερα εξαιτίας της φύσης και της λειτουργίας της πιστωτικής κάρτας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

(ανακυκλούμενη πίστωση, έλλειψη εμπράγματης ασφάλειας, υψηλότερος λειτουργικός κίνδυνος, απάτες, κλοπές).

Εξαίρεση, όπου πράγματι η Ελλάδα έχει τα υψηλότερα επιτόκια, αποτελούν τα **άνω των πέντε ετών υφιστάμενα υπόλοιπα τραπεζικών δανείων προς επιχειρήσεις.**

Πρόκειται όμως για δάνεια τα οποία έχουν χορηγηθεί στο απώτερο πλέον παρελθόν, πολλά εξ αυτών πριν από τη νομισματική ενοποίηση, με υψηλότερο πληθωρισμό και δραχμικά επιτόκια κατά τη χορήγησή τους και τα οποία βαθμηδόν αντικαθίστανται από νεότερα δάνεια με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση και σύγκλιση των επιτοκίων τους με το μέσο όρο της ευρωζώνης.

Στις **τραπεζικές καταθέσεις**, πάντως, τα ελληνικά νοικοκυριά απολαμβάνουν τα τελευταία χρόνια **υψηλότερα επιτόκια** από το μέσο όρο των υπολοίπων κρατών μελών της ευρωζώνης, ενώ όσον αφορά τις επιχειρήσεις, με μοναδική, κυριολεκτικά, εξαίρεση το επιτόκιο καταθέσεων overnight (μιας ημέρας) στο οποίο ενσωματώνονται και έξοδα για φύλακτρα και το οποίο πράγματι είναι από τα ακριβότερα στην ευρωζώνη. Για όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες τα επιτόκια καταθέσεων κυμαίνονται στο μέσο όρο, ενώ τα χαμηλότερα επιτόκια καταθέσεων παρατηρούνται σε Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο Σλοβενία και Φινλανδία).

Το **περιθώριο επιτοκίου**, δηλαδή η διαφορά μεταξύ του μέσου σταθμικού επιτοκίου των νέων τραπεζικών δανείων (προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις) και του αντίστοιχου των νέων καταθέσεων μειώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, συνεχίζοντας την αυξημένη σύγκλιση του με τον μέσο όρο του περιθωρίου επιτοκίου στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης. **Ειδικότερα, μεταξύ Δεκεμβρίου 1998 και Δεκεμβρίου 2007 περιορίστηκε κατά 403 μονάδες βάσης**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

(4,03%), και σήμερα διαμορφώνεται στο 3,92% ενώ στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ευρωζώνης ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 3,04%.

Οι λόγοι αυτής της εναπομένουσας μικρής απόκλισης των ελληνικών επιτοκίων από το μέσο όρο της ευρωζώνης αναλύονται στην ενότητα Β της μελέτης (υπό 2.2).

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι:

- Αν η σύνθεση των δανείων και των καταθέσεων στην Ελλάδα ήταν ίδια με εκείνη της ευρωζώνης, το περιθώριο επιτοκίου στη χώρα μας θα περιοριζόταν, το Νοέμβριο του 2007, σε 3,48% και η διαφορά του από εκείνο των κρατών μελών της ευρωζώνης θα μειωνόταν στις 44 μονάδες βάσης ή 0,44% (Ελλάδα: 3,48% - ΕΕ12: 3,04%).
- Αν ληφθεί υπόψη ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός στην Ελλάδα, υπολογιζόμενος βάσει του γενικού εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), διαμορφώθηκε το 2007 σε επίπεδο κατά 0,9% υψηλότερο από το μέσο όρο της ευρωζώνης, συνάγεται με σαφήνεια ότι το περιθώριο επιτοκίου στη χώρα μας ήταν από μηδενικό έως αρνητικό.

2. Παράγοντες και λόγοι απόκλισης των ελληνικών επιτοκίων από το μέσο όρο της ευρωζώνης

Για τις ελάχιστες πλέον κατηγορίες τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, στις οποίες παρατηρούνται ορισμένες αποκλίσεις στα επιτόκια στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης, η προσδοκώμενη σύγκλιση θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα και την έκταση άμβλυνσης των αιτίων στα οποία αυτή αποδίδεται. Εν προκειμένω οι κατωτέρω παράγοντες κρίνονται καθοριστικής σημασίας:

- η χαμηλότερη πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

- ο υψηλότερος μέσος ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού στην Ελλάδα,
  - οι ιδιαίτερες συνθήκες ζήτησης και προσφοράς στην ελληνική τραπεζική αγορά,
  - το πρόσφατο της απελευθέρωσης της καταναλωτικής πίστης,
  - το αυστηρότερο ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των ελληνικών τραπεζών,
  - οι περιορισμοί στη λειτουργία του Συστήματος Συγκέντρωσης Κινδύνων της εταιρείας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ,
  - η χαμηλότερη, κατά μέσο όρο, πιστοληπτική ικανότητα των ελληνικών τραπεζών, και
  - το υψηλότερο λειτουργικό κόστος των ελληνικών τραπεζών για τις οποίες το μέσο ύψος των καταθέσεων και των δανείων ανά πελάτη είναι σχετικά μικρό, και τις επιβαρύνει με υψηλότερα λειτουργικά έξοδα, καθώς συνεπάγεται μεγαλύτερο αριθμό τραπεζικών συναλλαγών για ένα περιορισμένο ύψος καταθέσεων ή δανείων.
- Χαρακτηριστικά, στο τέλος του 2006, σε κάθε έλληνα τραπεζικό υπάλληλο αντιστοιχούσαν στοιχεία τραπεζικού ενεργητικού (δάνεια, χορηγήσεις, επενδυτικά προϊόντα, κ.λπ.) συνολικού ύψους 5,1 εκατ. ευρώ, ενώ ο μέσος όρος των κρατών μελών της ευρωζώνης ανερχόταν στα 11,3 εκατ. ευρώ. Εξάλλου, ένας ακόμα ιδιαίτερα κοστογόνος παράγοντας εξακολουθεί να είναι η κυριαρχία των μετρητών στις καθημερινές συναλλαγές, η διακίνησή τους από τις τράπεζες και η αντίστοιχα περιορισμένη χρήση εναλλακτικών προς τα μετρητά ηλεκτρονικών πληρωμών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Γ. Η ευρύτερη συμβολή του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στην ελληνική οικονομία και κοινωνία

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με τα όσα προαναφέρθηκαν, προκύπτει αβίαστα η άμεση θετική συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας:

- Οι ελληνικές τράπεζες παρέχουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών σε ιδιώτες, επιχειρήσεις αλλά και στο ελληνικό Δημόσιο, στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής τους λειτουργίας, στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών πληρωμών και στο πλαίσιο της παροχής του συνόλου των επενδυτικών υπηρεσιών στις κεφαλαιαγορές, ικανοποιώντας πραγματικές ανάγκες της πελατείας τους.
- Ειδικά στον τομέα της χρηματοδότησης ιδιωτών και επιχειρήσεων, η συμβολή αυτή είναι σημαντική όχι μόνον διότι συμβάλλει στη χρηματοδότηση των επενδύσεων και της κατανάλωσης (και συνεπώς στην αύξηση του ΑΕΠ της χώρας), αλλά και διότι περιορίζει την προσφυγή στη σχετική παραοικονομική δραστηριότητα, η οποία κατά τη διάρκεια προηγούμενων δεκαετιών ήταν, όπως είναι γνωστό, ιδιαίτερα σημαντική.
- Η χρηματοδοτική δραστηριότητα των τραπεζών στην Ελλάδα, ελληνικών και αλλοδαπών, συνέβαλε, επίσης, στην προώθηση του εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων, ιδίως δε των μικρομεσαίων, και συνακόλουθα στη δημιουργία προϋποθέσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη δυναμικών κλάδων της οικονομίας.
- Οι τράπεζες στην Ελλάδα παρέχουν στους θετικούς αποταμιευτές της οικονομίας ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών επιλογών σε ό,τι αφορά τη διαχείριση του

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

χαρτοφυλακίου τους, με την προσφορά τραπεζικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες της πελατείας τους και με επενδύσεις που γίνονται τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

- Τέλος, στον τομέα των μαζικών πληρωμών, μέσω της χρήσης των υπηρεσιών πληρωμών των τραπεζών (που παρέχονται είτε σε διμερή είτε σε διατραπεζική βάση) κατέστη δυνατή η δραστική μείωση του συναφούς κόστους Υπηρεσιών του Δημοσίου, αλλά και πολλών μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων, τόσο σε ό,τι αφορά την είσπραξη απαιτήσεων (π.χ. είσπραξη εργοδοτικών εισφορών) όσο και σε ό,τι αφορά την πληρωμή οφειλών (π.χ. καταβολή μισθών, συντάξεων και μερισμάτων).

Οι τράπεζες στην Ελλάδα, και οι επιχειρήσεις των ομίλων τους:

- λειτουργούν σε ένα περιβάλλον υψηλής φερεγγυότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου, διασφαλίζοντας στους καταθέτες τους τις αναγκαίες συνθήκες ασφάλειας, και καθιστώντας ελκυστική την επένδυση σε μετοχές τους από ξένους θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές,
- επέδειξαν υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας στις νέες συνθήκες της διεθνοποιημένης οικονομίας και ανέπτυξαν ευρύ δίκτυο καταστημάτων σε νέες αγορές στο εξωτερικό,
- παρέχουν τις υπηρεσίες τους με όλο και περισσότερο ευνοϊκό κόστος και με όρους διαφάνειας που ανταποκρίνονται απόλυτα στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή,
- ανέπτυξαν και συνεχίζουν να αναπτύσσουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, του λειτουργικού κινδύνου και των κινδύνων της αγοράς που ανταποκρίνονται στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, ώστε να

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

συμβάλουν περαιτέρω στη διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, και

- ενίσχυσαν τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου της δραστηριότητάς τους και υιοθέτησαν πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης ώστε να ανταποκρίνονται τόσο στις απαιτήσεις της νομοθεσίας όσο και στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Η συμβολή, όμως, των τραπεζών στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, αλλά και στην ενίσχυση της ελληνικής κοινωνίας, δεν εξαντλείται σε αυτές τις παραμέτρους.

Είναι σαφώς ευρύτερη. Όπως θα καταδειχθεί αμέσως κατωτέρω, οι τράπεζες στην Ελλάδα:

- απασχολούν ένα πολύ μεγάλο αριθμό εργαζομένων και προβαίνουν σε σημαντικές παροχές, αυξητικά κατά την τελευταία πενταετία (υπό 2),
- καταβάλλουν ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό επί του συνόλου των φόρων και μάλιστα προκαταβάλλοντάς τους (υπό 3),
- διανέμουν υψηλό ποσοστό των καθαρών τους κερδών τους στους μετόχους τους (υπό 4), και τέλος
- έχουν σημαντική κοινωνική συνεισφορά (υπό 5).

2. Απασχολούμενοι στο τραπεζικό σύστημα και παροχές προς τους εργαζομένους

Ο συνολικός αριθμός των άμεσα απασχολούμενων στις τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα βαίνει διαρκώς αυξανόμενος σε αντίθεση με την τάση που παρατηρείται στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ανερχόταν στο τέλος του 2007 στους 64.350 (2006: 62.093, 2001: 59.624).

Ταυτόχρονα, οι παροχές προς τους εργαζόμενους, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία από τις έξι μεγαλύτερες τράπεζες και τους ομίλους τους, σημείωσαν αύξηση 12,3%

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

(21,5% σε επίπεδο ομίλων) και ανήλθαν στα 2,7 δισ. ευρώ το 2007, έναντι 2,4 δισ. ευρώ το 2006 (3,2 δισ. ευρώ σε επίπεδο ομίλων).

Με δεδομένη την προοπτική αύξησης του δικτύου των ελληνικών τραπεζών και παρά τις ενδεχόμενες οικονομίες κλίμακας και σκοπού που ενδεχομένως να προκύψουν, πιθανολογείται ιδιαίτερα η αύξηση των εργαζομένων, παρ' ότι βέβαια διαφαίνεται η χρησιμότητα κάποιου είδους ποιοτικής κυρίως αναβάθμισης του προσωπικού των τραπεζών.

3. Φόροι που καταβάλλουν οι τράπεζες στο Ελληνικό Δημόσιο

Σήμερα, οι τράπεζες της χώρας μας φορολογούνται με συντελεστή φόρου εισοδήματος 25%, ο οποίος είναι μεν χαμηλότερος απ' ότι στο παρελθόν, αλλά δεν παύει να είναι σημαντικά υψηλότερος από τον αντίστοιχο συντελεστή σε όμορες χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μέσω θυγατρικών και υποκαταστημάτων του. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σημειώσω ότι η Τουρκία, η Βουλγαρία, η Ρουμανία, και η Κύπρος έχουν αντίστοιχους φορολογικούς συντελεστές κάτω του 20%, ενώ ειδικά στην Βουλγαρία, από τις αρχές του 2007, μειώθηκε περαιτέρω ο συντελεστής φορολόγησης των κερδών των ανώνυμων εταιρειών από 15% σε 10%. Θεωρώ ότι η μείωση των φορολογικών συντελεστών, τάση η οποία παρατηρείται και στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να ακολουθηθεί και στη χώρα μας.

Συγκεκριμένα, οι έξι μεγαλύτερες τράπεζες και οι όμιλοί τους, κατέβαλαν το 2007 περίπου 300 εκ. ευρώ φόρους σε επίπεδο τραπεζών και 460 εκ. ευρώ σε επίπεδο ομίλων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Υπενθυμίζω δε ότι οι τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα και μόνον αυτές σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, προκαταβάλλουν το σύνολο, δηλαδή το 100%, των φόρων εισοδήματος που τους αντιστοιχεί για το επόμενο έτος.

4. Μερίσματα που καταβάλλουν οι τράπεζες στους μετόχους και χρηματιστηριακές εξελίξεις

Η μερισματική πολιτική των ελληνικών τραπεζών ασκείται περίπου με το 45-50% των καθαρών τους κερδών (κέρδη προ φόρων). Τα μερίσματα που πληρώθηκαν από τις από τις έξι μεγαλύτερες τράπεζες και τους ομίλους τους σε έλληνες και ξένους ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές, υπερέβησαν τα 1.800 εκατ. ευρώ το 2007.

Ως προς τον αριθμό των μετόχων αξίζει να σημειωθεί ότι σήμερα οι ιδιώτες επενδυτές υπερβαίνουν τους 1.200.000, ενώ οι ξένοι θεσμικοί επενδυτές κατέχουν το 1/3 περίπου του μετοχικού κεφαλαίου των εν λόγω τραπεζών που αντιστοιχεί σε 15 δισ. ευρώ σε κεφαλαιοποίηση, τη μεγαλύτερη δηλαδή σε μέγεθος ξένη επένδυση στην Ελλάδα σε επίπεδο κλάδου.

Εν όψει, λοιπόν, όλων των προαναφερθέντων, προκύπτει ότι η κερδοφορία των τραπεζών, αυτά τα «φοβερά υπερκέρδη» για τα οποία «κατηγορείται» το τραπεζικό σύστημα, δεν διανέμεται σε μια μικρή ομάδα προσώπων που απασχολείται στο τραπεζικό σύστημα, αλλά επιστρέφει στην κοινωνία. Από τα στοιχεία του 2007:

- ένα ποσοστό 45% έως 50% περίπου διανεμήθηκε, μέσω της μερισματικής πολιτικής των τραπεζών στους μετόχους, οι οποίοι είναι κυρίως :
  - ιδιώτες επενδυτές (υπολογιζόμενοι σε 1.200.000),
  - έλληνες και ξένοι θεσμικοί επενδυτές,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

- ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, και
- νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου,
  - ένα ποσοστό 10% έως 15% περίπου αποδόθηκε σε φόρους στο ελληνικό Δημόσιο, ενώ, τέλος,
  - ένα ποσοστό 35% έως 45%, σύμφωνα με την πάγια πρακτική των τραπεζών, αναμένεται να επανεπενδυθεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό στο πλαίσιο της διαρκώς αυξανόμενης οργανικής ανάπτυξης των ελληνικών τραπεζών.

5. Εταιρική κοινωνική ευθύνη

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, ολοκληρώνοντας την παρουσίασή μου θα ήθελα να αναδείξω στο σημείο αυτό και κάτι ακόμα: Την ουσιαστική συμβολή των τραπεζών της χώρας μας στη κοινωνία. Θα αρκεστώ στην επισήμανση ότι οι τράπεζες, εν αντιθέσει με πλειάδα άλλων κατηγοριών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική οικονομία, έχουν αποδείξει με συνέπεια τα τελευταία χρόνια ότι δεν αντιλαμβάνονται ότι εξαντλούν το καθήκον κοινωνικής προσφοράς τους με την εκπλήρωση μόνο των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, κατευθύνουν συγκεκριμένες δράσεις σε δύο κυρίως άξονες:

1. Περιορίζουν εθελουσίως βέβαια έσοδα τους με καλύτερη ή και μηδενική τιμολόγηση κοινωνικών ομάδων που περιέρχονται σε δεινή θέση λόγω εκτάκτων συνθηκών (π.χ. σεισμοί, πυρκαγιές, κ.λπ.), και
2. Κατευθύνουν πόρους οι οποίοι άλλως θα αποδίδονταν στους μετόχους τους σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές, αθλητικές, περιβαλλοντολογικές και βεβαίως πολιτιστικές δραστηριότητες. Ειδικά για τον πολιτισμό η ύπαρξη και λειτουργία μορφωτικών ιδρυμάτων, οι χορηγίες, οι εκθέσεις και οι δωρεές αναδεικνύουν τον

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

τραπεζικό κλάδο ως έναν από τους σημαντικότερους, αν όχι τον σημαντικότερο χορηγό στη χώρα μας.